Foto: UN Women/Octavian Fedco

FEMEILE CA PROMOTOARE ALE PĂCII: DE LA NEGOCIERI OFICIALE LA LIDERE COMUNITARE ÎN TIMP DE PACE ȘI CONFLICT

PEACEBUILDING FUND

UN WOMEN

Progresele și provocările în implementarea Planului Național de Acțiune al Republicii Moldova privind Femeile, Pacea și Securitatea (2023-2027) au fost discutate la conferința „Împuternicirea femeilor – Construirea păcii și a securității", organizată de Ministerul Afacerilor Interne și UN Women Moldova, cu sprijinul Suediei și Danemarcei, pe 21 mai 2024, la Chișinău. *Foto: Ministerul Afacerilor Interne*

© 2025. UN Women. Toate drepturile rezervate.

Autoare:

Victoria Roșa
Expertă în politică externă și securitate

Design:
Cristina Cazanji

Această publicație a fost elaborată de UN Women în cadrul proiectului „Construirea păcii durabile și incluzive, consolidarea încrederii și coeziunii sociale pe ambele maluri ale râului Nistru", implementat în comun de către Oficiul ONU pentru drepturile omului (OHCHR), PNUD, UN Women, și este finanțat prin intermediul Fondului Națiunilor Unite pentru Consolidarea Păcii (UN PBF).

Opiniile exprimate în această publicație sunt cele ale autorilor/-relor și nu neapărat reprezintă punctul de vedere al UN Women, al Organizației Națiunilor Unite sau al oricăreia dintre organizațiile sale afiliate.

Notă introductivă:

Participarea femeilor în procesul de luare a deciziilor reprezintă un subiect în continuare controversat în Republica Moldova, atât pe malul drept, cât și pe malul stâng al Nistrului. Atribuirea rolurilor de gen din perspectiva gândirii patriarhale domină percepția cetățenilor în pofida multiplelor politici adoptate și acțiuni întreprinse la nivel guvernamental și nonguvernamental pentru a uniformiza rolurile sociale din perspectiva de gen. Rolul femeilor în procesele de pace reprezintă un subiect puțin studiat, ignorând aportul pe care îl pot aduce femeile în procesele de reglementare pașnică a conflictelor, precum și necesitatea de a lua în considerare nevoile a jumătate din populație – femeile și fetele din Republica Moldova.

Studiul privind percepțiile populației cu privire la rolurile de gen în procesul decizional realizat în 2023[1] scoate în evidență o tendință de creștere a percepției de suprimare a activității profesionale și a rolului femeilor în procesele decizionale. Mai exact, 27% din respondenții sondajului pe malul drept al Nistrului consideră că femeile nu își au locul în politică, iar 18.4% din respondenții sunt convinși că femeile sunt mai puțin capabile de a ocupa funcții de conducere.

Deși nu putem analiza cu exactitate tendințele pe malul stâng al Nistrului, făcând referință la datele ***Barometrului de Gen din 2019***[2] observăm că, deși un procent semnificativ dintre respondenți nu pun accent pe criteriul de gen, totuși, fiind în poziția de a alege între un bărbat sau o femeie într-o funcție de conducere la nivel înalt, respondenții tind să favorizeze candidații de gen masculin.

35.8% dintre respondenți nu sunt de acord cu afirmația că femeia nu își are locul în politică. Cu toate acestea, peste 60% dintre respondenți afirmă că o femeie implicată pe deplin în câmpul muncii poate aduce prejudicii vieții de familie.

Ținând cont de faptul că procesul de reglementare a conflictului transnistrean reprezintă un proces politic, participarea femeilor în viața politică, precum și pozițiile pe care le ocupă în sistemul birocratic, sunt determinante la capitolul influențarea procesului de reglementare în sine. Informația și analiza redusă a rolului și contribuției femeilor în depășirea situației de criză din 1992, precum și formelor de violență la care au fost supuse în calitate de victime ale unui conflict, scad considerabil interesul și atenția asupra unor subiecte de importanță națională și subminează aportul femeilor în procesele de pace de mai bine de 30 de ani.

Numeric vorbind, Chișinăul a fost reprezentat de două femei în calitate de negociatoare-șefe dintr-un număr total de 9 persoane (11 mandate) – **Cristina Lesnic**, care a ocupat această funcție în două mandate (ianuarie 2018 – iunie 2019 și martie – noiembrie 2020) și **Olga Cebotari** (noiembrie 2020 – august 2021) ambele fiind numite pe criterii politice. **Nina Ștanschi**, a fost unica femeie care a reprezentat Tiraspolul în calitate de negociatoare-șefă în perioada ianuarie 2012 – septembrie 2015.

La nivel de grupuri tematice în 2023[3], 3 din cele 14 grupuri de lucru au fost co-prezidate de femei din partea Chișinăului, comparativ cu 5 femei desemnate din partea Tiraspolului. Astfel, 28.5% constituie procentul total al femeilor de pe ambele maluri ale Nistrului antrenate în funcții de conducere ale grupurilor de lucru tematice. Totuși, o analiză minuțioasă evidențiază o tendință care poate fi observată și la nivel instituțional național – domeniile pe care le reprezintă femeile în procesele de reglementare sunt în mare parte de ordin social (sănătate, educație, etc.), pentru că, de regulă, domeniile masculinizate sunt mai puțin deschise în a accepta femei în funcții de conducere.

Totuși, reglementarea conflictului transnistrean nu se reduce doar la nivel de negocieri: negociatori-șefi și grupuri tematice de lucru. Reglementarea per ansamblu include și situația din teren unde conflictul, precum și consecințele acestuia, sunt administrate zi de zi de către autoritățile publice locale, antreprenori, grupuri comunitare și cetățeni de rând care, adițional respectării legislației în vigoare, se confruntă cu necesitățile vitale curente și lacune instituționale. Din acest considerent, rolul femeilor lidere din Zona de Securitate[4] și teritoriile adiacente devine definitoriu în procesul de promovare a demnității femeilor și fetelor, respectarea dreptului acestora la viață profesională și promovarea în carieră, cultivarea culturii leadership-ului printre femei și fete și conectarea lor la cadrul național extins al Republicii Moldova. De asemenea, importantă este și relația femeilor și fetelor din Zona de Securitate cu omologele lor de pe întreg teritoriul Republicii Moldova, atât pentru schimbul de experiență, cât și pentru o înțelegere mai profundă a procesului de reglementare în contextul securității naționale a Republicii Moldova.

Un studiu sociologic[5] realizat de Institutul de Politici Publice în 2019 printre femei de pe ambele maluri ale Nistrului evidențiază nivelul redus de cunoștințe privind tematica conflictului transnistrean și negocierile conduse de OSCE în cadrul formatului „5+2" pentru reglementarea conflictului. Aproximativ jumătate dintre femeile din mediul rural nu sunt informate sau nu au auzit niciodată despre activitatea acestui format de negocieri. De asemenea, se observă că nivelul de informare este mai ridicat în rândul femeilor din stânga Nistrului și al celor care locuiesc în Zona de Securitate.

Atelierul de scrierea proiectelor de dezvoltare prin localizare a agendei Femeile, Pacea, Securitatea pentru actori locali din Zona de Securitate.
Foto: UN Women/Anna Galatanova

1 https://moldova.unwomen.org/sites/default/files/2023-12/cpd_perceptii_alegeri_2023.pdf

2 https://resonancengo.org/upload/userfiles/files/Resonance_Survey_2019_gender%20barometr_present.pdf

3 Informație furnizată de UN Women Moldova

4 Zona de Securitate creată în baza Acordului semnat la 21 iulie 1992, ca parte a eforturilor de soluționare a conflictului prin delimitarea si demilitarizarea teritoriului între părțile aflate în conflict, cuprinde 141 de localități situate atât pe teritoriul malului drept, cât și pe cel al malului stâng al Nistrului. De facto, zona de securitate este perimetrul unde își desfășoară militarii din cele trei contingente misiunea de pacificare. Pentru mai multe informații despre Zona de Securitate accesați link-ul: https://zonadesecuritate.md/video-dex-ce-este-zona-de-zecuritate-a-republicii-moldova/

5 https://ipp.md/wp-content/uploads/2018/12/Raport_romana-1-compressed.pdf

În concluzie, putem afirma cu certitudine că anume corelația dintre viața profesională, activismul social și viața de familie reprezintă pilonul de bază în determinarea rolurilor de gen, precum și a modului în care acestea modelează viața de zi cu zi a femeilor și fetelor, a bărbaților și băieților, în comunitatea în care trăiesc. Factori interni, precum nivelul de trai și de educație, cutumele culturale și sociale, dar și factorii externi, cum ar fi situația pandemică, războiul din Ucraina, criza umanitară din vecinătate și elementele informaționale ale războiului hibrid ațintite asupra valorilor civilizaționale europene, determină astăzi poziționarea femeilor în societatea moldovenească.

Pentru o mai bună înțelegere și acceptare a rolului femeilor în procesele de consolidare a păcii, în special contribuția lor la reglementarea conflictului transnistrean, este esențială cunoașterea și conștientizarea impactului pe care conflictul îl are asupra vieții cotidiene a femeilor și fetelor de pe ambele maluri ale Nistrului. Colaborarea între femeile lidere din diferite regiuni ale Moldovei, schimbul de experiențe, partajarea informațiilor și crearea unor rețele de comunicare permanente nu doar că ar spori valoarea și potențialul femeilor din țară, ci ar contribui, de asemenea, la consolidarea securității naționale a Republicii Moldova.

Trei motive ce determină lipsa femeilor în procesele de pace

În contextul unui proces complex de reglementare a unui conflict nerezolvat pe teritoriul Republicii Moldova, deseori ne întrebăm unde sunt și care este rolul femeilor în dialogul privind soluționarea conflictului transnistrean. Remarcând complexitatea procesului de reglementare și ținând cont de faptul că discuțiile sunt purtate în mare parte de către bărbați, deseori participarea semnificativă a femeilor este redusă, iar spectrul de subiecte abordat este restrâns.

Pe parcursul anilor atât pe malul drept, cât și pe malul stâng al Nistrului, s-a remarcat un nivel scăzut de încredere în capacitățile femeilor de a lua decizii majore la nivel de comunitate, precum și o lipsă de încredere a femeilor în propriile lor abilități intelectuale. Deși influența educației patriarhale este bine cunoscută, într-o societate din ce în ce mai integrată în era informațională și digitală, un alt factor care intensifică neîncrederea și teama este **discursul de ură și hate-ul mediatic**. Acesta afectează atât bărbații, descurajându-i să-și încredințeze viitorul unei femei, cât și femeile, determinându-le să ezite în a-și oferi votul unei alte femei sau în a se promova într-o poziție de leadership.

Irina Corobcenco, expertă în drepturile omului, susține o prezentare la Masa Rotundă „Combaterea sexismului, discursului instigator la ură și altor forme de violență bazată pe gen", organizată de Oficiul Consiliului Europei la Chișinău și Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, în colaborare cu Comisia Electorală Centrală și UN Women Moldova. *Foto: Consiliul Europei*

1. Discursul de ură și "HATE" mediatic

Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene definește discursul de instigare la ură drept *„incitarea și încurajarea urii, discriminării sau ostilității față de o persoană pe baza unor prejudecăți împotriva persoanei respective din cauza unei anumite caracteristici, de exemplu orientarea sexuală sau identitatea de gen a acesteia".*

Temerea de a fi public stigmatizate, abuzate fizic sau verbal, atât femeile, cât și familiile lor, determină în consecință inacțiunea și absența femeilor din viața social-politică, precum și lipsa dorinței de a prelua responsabilități comunitare. Această concluzie a fost formulată în urma unei discuții de grup cu reprezentante de pe malul drept și stâng al Nistrului, inițiată de UN Women Moldova în 2021.

Discursul de ură, care este deseori folosit în timpul campaniilor electorale, în cazul femeilor implicate în procese de reglementare capătă o dublă amploare. Discursul de instigare la ură este una din cauzele definitorii ale eșecului reintegrării la nivel inter-uman pe parcursul a peste 30 de ani.

Conform unui studiu calitativ și cantitativ realizat de Idata[6] în noiembrie 2023, 88.2% de respondenți ai malului drept și 84.8% de respondenți ai malului stâng, consideră că este foarte important să se ia în considerare soluționarea subiectului discursului de ură în contextul relațiilor dintre cele două maluri. Mai mult, având în vedere dimensiunea etnică a conflictului, necesitatea eliminării discursului de ură devine cu atât mai urgentă, deoarece 78,7% dintre respondenții aparținând minorităților etnice au considerat acest subiect extrem de important.

O reprezentantă a sectorului public de pe malul drept, implicată oficial în procesul de soluționare a conflictului transnistrean, a menționat într-un interviu aprofundat că, în calitate de femeie, a fost supusă unor critici mult mai dure decât colegii săi bărbați și a trebuit să îndure un discurs de ură constant. Ea a subliniat, de asemenea, necesitatea de a susține femeile negociatoare, având în vedere presiunea mult mai mare la care sunt supuse atât public, cât și personal.

Femeile și fetele de pe malul stâng și drept al Nistrului au nevoie de argumente solide, condiții favorabile și cunoștințe pentru a se implica în competiții, inclusiv cele electorale, dar, mai mult decât atât, au nevoie de inspirație și exemple de succes. Migrarea constantă și preocupările zilnice diminuează considerabil șansele femeilor de a se implica în „terenul de luptă" dominat de bărbați. Cu toate acestea, vocea femeilor și fetelor este esențială pentru o reglementare echitabilă și incluzivă.

Recomandări:

1. Identificarea necesităților și temerilor pe care le au femeile și fetele pe malul stâng al Nistrului și corelarea lor cu necesitățile și temerile femeilor și fetelor pe malul drept al Nistrului în vederea susținerii potențialelor lidere sau instruirea acestora.
2. Efectuarea unei analize cantitative și calitative pentru a evalua gradul de conștientizare a discursului de ură pe criteriu de gen atât pe malul drept, cât și pe malul stâng al Nistrului.
3. Analiza mecanismelor de protecție privind discursul de ură și utilitatea lor.

6 Idata, Baseline Evaluation of the PBF Project, OHCHR, UN Women, UNDP Moldova, November 20, 2023.

4. Analiza mediului informațional și identificarea principalelor mesaje, narațiuni, strategii promotoare ale discursului de ură vizând reglementarea transnistreană și componenta de gen. Antrenarea instituțiilor de reglementare media într-un dialog constant privind lupta împotriva discursului de ură și a hate-ului mediatic.
5. Crearea unor spații sigure de dialog pentru a face vocea femeilor și fetelor auzită și crearea unor platforme de implicare a femeilor în procesele decizionale la o etapă timpurie.

Tinerele participante la Școala Tinerelor Femei pentru Liderism de PACE s-au întâlnit cu deputata Larisa Novac. *Foto: Adriana Bizgu*

Conform portretului statistic al femeilor și bărbaților din Republica Moldova[7] femeile predomină numărul populației și au un nivel de instruire mai înalt, o tendință ce se repetă de-a lungul anilor. Tot an de an, însă, rata de ocupare în rândul femeilor este mai mică decât cea a bărbaților, femeile câștigă mai puțin decât bărbații[8], iar ponderea bărbaților în funcții de management de toate nivelurile este mai mare decât cea a femeilor. Femeile continuă să fie subreprezentate în funcțiile de luare a deciziilor, însă, într-o măsură mai mare ca bărbații, sunt implicate în activitățile de îngrijire. Acest tablou statistic relevă consecințe evidente cum ar fi descurajarea profesională timpurie și ulterior descalificarea profesională a femeilor, precum și transformarea femeilor în potențiale victime ale violenței în familie. Totuși, un motiv indus societății, drept urmare a acestor constatări este percepția de Incapacitatea femeii de a lua decizii.

2. Percepție: Incapacitatea femeii de a lua decizii

În urma unor discuții de grup mixte cu reprezentanți și reprezentante de pe malul drept și stâng al Nistrului, s-a concluzionat că participarea femeilor în viața politică și candidarea pentru funcții elective sunt încă limitate, în mare parte, de stereotipuri patriarhale și de percepțiile predominante în societate privind rolul și locul femeilor și bărbaților în procesul decizional. Un studiu de caz elocvent este analiza a două scrutinuri electorale din 2021 și 2023 organizate pe malul drept al Nistrului care evidențiază cauzele descreșterii încrederii privind participarea femeilor în procesele decizionale și ocuparea funcțiilor de nivel înalt.

Dinamica percepțiilor cu privire la rolul femeii în viața publică și privată în 2023 este negativă comparativ cu 2021, observându-se o înrăutățire a percepțiilor cu privire la participarea femeilor în procesul decizional. Astfel, 27% (comparativ cu 18.2% în 2021) dintre respondenții ***Studiului privind percepțiile populației cu privire la rolurile de gen în procesul decizional elaborat în 2023***[9], consideră că femeile nu au ce căuta în politică și 18,4% (comparativ cu 12.1% în 2021) de respondenți susțin că femeile sunt mai puțin capabile și nu pot ocupa funcții de conducere.

Crizele globale, precum pandemia începută în 2019 și criza refugiaților din 2022, care au avut un impact semnificativ asupra Republicii Moldova, au evidențiat la nivel național persistența gândirii discriminatorii bazate pe criteriul de gen. Femeile aflate în funcții de conducere în această perioadă au fost criticate aspru pentru crizele generate de factori externi, spre deosebire de numeroși bărbați care au gestionat situații similare sau mai puțin dificile cu mai puțin succes. Mai mult, dificultățile întâmpinate și deciziile luate de femeile lidere au fost evaluate prin prisma stereotipurilor de gen, promovându-se ideea că femeile nu ar fi capabile sau competente să conducă, iar pentru a depăși crizele ar fi nevoie de un bărbat.

Reuniunea Consiliului Consultativ al Femeilor pentru Consolidarea Păcii (WAB) din 12 septembrie 2024. *Foto: UN Women*

Analiza situației privind participarea femeilor în procesele decizionale pe malul stâng al Nistrului este dificilă datorită lipsei datelor comparative. Cu toate acestea, Studiul sociologic comparativ – ***Perspectiva femeilor din zonele rurale de pe ambele maluri ale Nistrului*** [10], elaborat în 2019, scoate în evidență probleme similare cu care se confruntă femeile și fetele pe ambele maluri ale Nistrului. Printre cele mai stringente sunt sărăcia, lipsa posibilităților de angajare, condițiile nefavorabile de trai, calitatea proastă a serviciilor medicale/sociale sau lipsa acestora. Principalul risc identificat de respondenții studiului, legat de implicarea femeilor în câmpul muncii și asumarea unor responsabilități sociale, economice și politice, este asociat cu factorii de natură familială, cum ar fi creșterea copiilor, gestionarea gospodăriei și menținerea armoniei familiale.

În cadrul mai multor interviuri aprofundate, un risc major care descurajează implicarea femeilor în viața politică și comunitară a fost identificat ca fiind lipsa cunoștințelor despre funcționarea instituțiilor și a proceselor social-politice. Expresii bine-cunoscute precum „să lăsăm politica pentru bărbați" sau „femeile nu se pricep la politică" influențează modul de gândire și creează o teamă latentă, care în cele din urmă împiedică activismul feminin și întărește stereotipul conform căruia femeile nu sunt capabile să ia decizii.

7 https://statistica.gov.md/ro/portretul-statistic-al-feeilor-si-barbatilor-in-republica-moldova-9617_60333.html

8 Femeile au câștigat în anul 2021, în medie, cu 13,6 % mai puțin decât bărbații, https://statistica.gov.md/ro/portretul-statistic-al-femeilor-si-barbatilor-in-republica-moldova-9617_60333.html

9 https://moldova.unwomen.org/sites/default/files/2023-12/cpd_perceptii_alegeri_2023.pdf

10 https://ipp.md/wp-content/uploads/2018/12/Raport_romana-1-compressed.pdf

Impresiile unei femei din UTA Găgăuzia: ***„Femeile, prin natura lor, au potențialul de a realiza mult mai mult decât bărbații. Însă modestia, timiditatea, nesiguranța și lipsa de cunoștințe despre platformele sociale, politice și economice care le-ar permite să se afirme le fac vulnerabile, în timp ce bărbații devin eroi de tip Gogol."***

Abilitarea femeilor și promovarea lor în funcții de conducere, inclusiv în domenii considerate tabu, a înregistrat o creștere semnificativă începând din 2019, fiind susținută și promovată de alte femei aflate în funcții de conducere la nivel înalt, inclusiv de Maia Sandu, actuala Președinta Republicii Moldova. Nu se poate exclude posibilitatea ca transferul de imagine să fi oferit inspirație și încredere întregii societăți, dar, ulterior, la prima dificultate, a ieșit la suprafață cultura discriminatorie adânc înrădăcinată. Egalitatea de gen și dreptul femeilor de a participa în procesele decizionale și de a fi tratate la fel ca și bărbații reprezintă o bătălie pe termen lung care implică atât cadrul instituțional, cât și schimbarea percepției de gen la nivel național. Rolul instituțiilor media devine esențial, iar o analiză detaliată a materialelor media post-criză (2019, 2022) ar putea evidenția modul în care sunt prezentate femeile și bărbații, subliniind astfel construirea prototipurilor de gen din mentalitatea colectivă.

Recomandări:

1. Analiza resurselor media pe malul drept și stâng al Nistrului pentru a identifica principalele stereotipuri perpetuate de instituțiile media din perspectiva de gen. Dezvoltarea ulterioară a modulelor de instruire pentru jurnaliști/te și asistență acordată pentru îmbunătățirea politicilor editoriale, atât în domeniul egalității de gen, cât și în ceea ce privește relatarea proceselor de reglementare transnistreană.
2. Asistență oferită pentru instruirea și profesionalizarea jurnaliștilor/-stelor de război, precum și elaborarea materialelor media ce ar reflecta perspectiva umană a conflictului transnistrean. Diseminarea prin diverse platforme a vocilor femeilor de pe malul stâng al Nistrului și a necesităților lor specifice situației post-conflict.
3. Dezvoltarea unei rețele de femei lidere de pe întreg teritoriu al Republicii Moldova (Consiliul Consultativ al Femeilor[11]) care ar putea:
   - beneficia de instruiri/informări continue privind evoluțiile în procesul de reglementare a conflictului transnistrean,
   - participa la sesiuni de schimb de experiență privind cadrul legal al Republicii Moldova, implementarea propriu-zisă și elementele ce țin nemijlocit de respectarea drepturilor femeilor și fetelor de pe malul stâng al Nistrului.
4. Continuarea și fortificarea programelor de leadership feminin și mentorat combinate (malul stâng și malul drept al Nistrului) și încurajare a femeilor de a participa activ în procesele sociale, economice și politice. Dezvoltarea unor mecanisme instituționale de protecție viabile în timpul campaniilor electorale pentru a depista și înlătura pericole eminente la adresa femeilor candidate.

11 Consiliul Consultativ al Femeilor pentru Consolidarea Păcii (în traducerea engleză: Women's Advisory Board for Sustainable Peacebuilding (WAB))

Solidaritatea feminină – mișcarea feminină deseori apare drept un principiu invocat în procesele de încurajare a participării semnificative a femeilor în diverse procese, în special în procesele ce țin de subiectul femeile, pacea și securitatea. Într-o „lume a bărbaților", unde există o serie de cutume masculinizate, grupuri informale și coduri profesionale adaptate la necesitățile lor, femeilor le este mai greu să își găsească locul. Adesea, femeile sunt descurajate să participe în procesele politice sau în leadership-ul comunitar, deoarece nu găsesc un model de urmat, o istorie pozitivă sau un grup din care să facă parte, care să le ofere atât sprijin psihologic și emoțional, cât și un sentiment de apartenență, pe lângă dezvoltarea profesională.

Liuba Stavinschi, președinta A.O. „Nufărul", împărtășește experiența implementării inițiativelor locale de pace în Zona de Securitate pe ambele maluri ale Nistrului la evenimentul de încheiere a proiectului Fondului ONU pentru Consolidarea Păcii.
Foto: UN Women/Stela Donțu

3. Absența unei mișcări feminine

Deși sondajele pe malul drept al Nistrului arată că în mare parte femeile susțin necesitatea egalității de șanse în viața publică și privată, interviurile aprofundate au scos în evidență lipsa unor mișcări feminine constante care ar milita necondiționat pentru acest scop. Mai mult decât atât, un reprezentant al malului stâng, referindu-se la regiunea transnistreană a Republicii Moldova a menționat că ***„absența unei mișcări feminine descurajează implicarea femeilor în politică și reduce abilitățile de liderism."*** Continuând, acesta a scos în evidență faptul că ***„femeile nu tind a fi solidare și de a se susține în preluarea conducerii și pozițiilor de lidere."*** Această situație poate fi considerată caracteristică, în parte, și pentru malul drept, ținând cont de absența unor mișcări feminine care ar promova continuu drepturile femeilor și ar dezvolta potențialul de mediere și soluționare a conflictelor al femeilor din Republica Moldova.

Grupurile de femei din diverse etnii sunt și mai puțin vizibile și reprezentate în viața publică, în special în procesele de pace. Includiunea femeilor în procesele decizionale și de consolidare a păcii este o chestiune complexă, care nu se referă doar la egalitatea de gen, ci și la aspecte etnice, sociale și alți factori determinanți.

Conceptul de solidaritate feminină, adesea ambiguu, se referă, în acest context, la sprijinul oferit femeilor de către alte femei care au demonstrat succes în beneficiul propriei comunități sau al societății în general. Este vorba despre femei care își pot revendica și apăra drepturile, pot persevera în viața publică și personală și pot învăța alte femei să obțină rezultate similare. Discuțiile de grup cu reprezentante ale ambelor maluri ale Nistrului au scos în evidență o interpretare distorsionată a conceptului de solidaritate și de leadership feminin. Mai mult decât atât, conceptul de leadership având o conotație negativă printre o serie de femei (fiind asociat cu femei aflate la conducere care nu reprezentau un model demn de urmat) des-

curajează femeile să participe și să se asocieze cu activități promotoare de leadership feminin. Astfel, este important să disociem conceptul de leadership și practica profesională și personală a unor persoane individuale.

Recomandări:

1. Crearea unor platforme pentru femei reprezentante ale unor grupuri diverse pentru a purta un dialog securizat privind multitudinea aspectelor de leadership feminin și procese de consolidare a păcii formale și informale.
2. Încurajarea și modelarea unor potențiale platforme ce ar contribui la edificarea unor mișcări feminine care ar promova egalitatea de gen și perspective de consolidare a păcii.
3. Continuarea și schițarea unor programe de mentorat pentru femei participante în viața publică și implicate în procesele de reglementare oficiale sau neoficiale.
4. Crearea unei rețele de femei promotoare ale păcii.

Remarcă finală

Integrarea femeilor în domenii tradițional masculine, ruperea stereotipurilor și adaptarea sectoarelor la nevoile femeilor nu reprezintă doar o necesitate individuală, ci și un avantaj pentru întreaga societate din Republica Moldova, mai ales într-un context geopolitic instabil. Implicarea egală a femeilor în procesul de negociere ar reduce presiunea publică existentă și, pe termen lung, ar contribui la schimbarea mentalităților și atitudinilor față de egalitatea de gen și rolul femeilor în procesele de consolidare a păcii. Crearea unui spațiu informativ care să prezinte femeile și bărbații în mod echilibrat și nediscriminatoriu în spațiul public va contribui nu doar la promovarea unei perspective de gen deschise, ci și la construirea unor structuri sociale incluzive, benefice pentru procesul de consolidare a păcii.

De Ziua Internațională a Romilor, în aprilie 2024, la Chișinău, Platforma Femeilor Rome "Romni" din Moldova a organizat Marșul femeilor rome pentru drepturi egale și împotriva violenței, cu scopul de a combate stereotipurile adânc înrădăcinate în societate și de a încuraja fetele și femeile din comunitatea romă să devină promotoare ale schimbării, cu suportul UN Women și sprijinul Suediei. *Foto: UN Women/Stela Donțu*

UN WOMEN ESTE AGENȚIA ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE (ONU) DEDICATĂ PROMOVĂRII EGALITĂȚII DE GEN ȘI ABILITĂRII FEMEILOR. RECUNOSCUTĂ PE PLAN GLOBAL PENTRU SUSȚINEREA DREPTURILOR FEMEILOR, UN WOMEN A FOST ÎNFIINȚATĂ PENTRU A AMPLIFICA PROMOVAREA INTERESELOR FEMEILOR ÎN TOATĂ LUMEA.

UN Women sprijină eforturile statelor membre ale ONU în crearea standardelor globale în domeniul egalității de gen, și cooperează cu guverne și societatea civilă pentru a le ajuta să elaboreze legi, politici, programe și servicii care vor permite o aplicare eficientă a acestor standarde, făcându-le cu adevărat utile pentru femeile și fetele din întreaga lume. La nivel global UN Women își îndreaptă eforturile pentru ca viziunea expusă în Obiectivele de dezvoltare durabilă să devină realitate pentru femei și fete, și susține o participare egală a femeilor în toate aspectele vieții, concentrându-se pe cinci domenii prioritare: intensificarea leadeship-ului și a participării femeilor în procesele de luare a deciziilor, eliminarea violenţei faţă de femei şi fete, implicarea femeilor în toate aspectele de asigurare a păcii și securității, sporirea abilitării economice a femeilor, și promovarea egalității de gen ca un element central în planificarea și bugetarea la nivel național. UN Women coordonează și susține activitatea sistemului ONU în promovarea egalității de gen.

UN WOMEN

UN WOMEN MOLDOVA

18, Maria Cebotari Str., 3rd Floor
Chisinau, Republic of Moldova

moldova.unwomen.org
info.md@unwomen.org
@unwomenmoldova
unwomenmoldova